

Kuşadası'nda Termal Turizm Potansiyelinin Analizi

Aziz BOSTAN^{1*}

¹Tourism Faculty, Adnan Menderes University, Turkey

ÖZ

2019 yılı turizm istatistiklerine göre Türkiye'ye gelen uluslararası turist sayısı 52.5 milyon kişiye, turizm gelirleri 34.5 milyar dolara ve yatak sayısı 1.8 milyona ulaşmıştır. 2019 yılına ilişkin olarak bu veriler dikkate alındığında Türkiye'nin dünyada en çok turist çeken altıncı ülke olduğu, gelir açısından ise dünyada on üçüncü sırada yer aldığı söylenebilir. Bir başka deyişle, Türkiye'nin uluslararası turizm pastasından yeterli pay alamadığını ifade etmek mümkündür (YİGM, 2020). Bu nedenle Türkiye'nin turizm ürünlerinde çeşitliliğe gitmesi gerekmektedir. Türkiye'nin turizm sektörünün en önemli sorunlarından bazıları; mevsimlik özellik göstermesi, gelen turistlerin kalış sürelerinin kısa olması ve ortalama harcama düzeylerinin düşük olmasıdır. Bu sorunların çözümünün sağlık turizminin Türkiye'de geliştirilmesi ile mümkün olabileceği düşünülmektedir. Özellikle termal kaynak açısından Türkiye'nin zengin bir potansiyele sahip olması nedeniyle ülkede termal turizmin geliştirilmesi önem arz etmektedir. Aydın ili deniz, kültür ve tarih turizmi ile birlikte sağlık turizmi ve özelinde termal turizm açısından zengin bir potansiyele sahiptir. Özellikle Kuşadası'nda deniz turizmi ile birlikte Davutlar ve Güzelçamlı mahalleleri termal kaynak açısından oldukça zengindir. Bu çalışmada Kuşadası'nın termal turizm potansiyelinin analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda Davutlar'ın SWOT analizi yapılarak termal turizm potansiyeli ortaya konulmuştur. Davutlar'da iki adet termal kuyu bulunmaktadır. Davutlar'da termal kaynaklar mevcut olup, bu kaynakların etkin bir şekilde kullanılmadığı düşünülmektedir. Davutlar'ın sunacağı sağlık turizmi hizmetinin turistlerin kişi başına yapmış oldukları harcamanın artırılması konusunda bir fırsat yaratacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelime: Turizm, Sağlık Turizmi, Termal turizm, Kuşadası

Analysis of Thermal Tourism Potential in Kuşadası

ABSTRACT

According to 2019 tourism statistics the number of international tourists was 52.5 million, tourism income was 34.5 billion dollars, and the number of beds was 1.8 million. Turkey is ranked as the sixth country in the world in terms of the number of tourists, whereas it is ranked as the thirteenth in terms of tourism income. This shows that Turkey cannot have a larger share of the cake. Therefore, Turkey needs to diversify its tourism products. Some of the major problems are the seasonality of the tourism activities, short periods of tourist stay, and low rates of tourist spending. Health tourism appears to be the answer to all these issues. Since Turkish land is rich in thermal springs, it is important to develop thermal tourism. The province of Aydın, in addition to having great facilities of sea tourism, culture tourism, and history tourism, also possesses a great potential of thermal tourism. Kuşadası is among the first tourism destinations in Turkey. However, its location is not very advantageous. This study analyzes the potential of thermal tourism in Kuşadası region.

* Sorumlu Yazar e-mail: abostan@adu.edu.tr

In this context, the thermal tourism potential of Davutlar has been revealed by making a SWOT analysis. There are two thermal wells in Davutlar. There are thermal sources in Davutlar and it is thought that these resources cannot be used effectively. It is thought that the health tourism service to be provided by Davutlar will create an opportunity to increase the per capita expenditure of tourists.

Keywords: Tourism, Health Tourism, Thermal Tourism, Kuşadası

1. Giriş

Türkiye, termal kaynaklar açısından zengin ülkelerin arasında yer almaktadır. Bu potansiyelin değerlendirilmesi ülke ekonomisinin yanı sıra Türkiye turizmi için alternatif yaratmaktadır. Türkiye'nin turizm açısından sahip olduğu zengin alternatifler değerlendirildiğinde, ülkede özellikle deniz, güneş ve kum temelli turizm anlayışına ilave olarak diğer alternatif turizm türlerinden daha etkin yararlanmaya yönelik olarak çalışmaların hızlandırılması ve hayata geçirilmesi büyük önem arz etmektedir. Dolayısıyla özellikle yerli yazında Türkiye'de alternatif turizm türleri üzerine yeni araştırmaların yapılmasına ihtiyaç vardır.

Günümüzde termal kaynaklar bakımından oldukça önemli bir potansiyele sahip olan Türkiye'nin bu dinamikleri yeteri kadar işleyemediği düşünülmektedir. Aydın'ın Kuşadası Davutlar mahallesi işlenemeyen bu kaynaklara örnek olabilecek bir termal alandır. Davutlar, konum olarak turistik bir merkez olan Kuşadası'nın bir mahallesi olup, turizm açısından önemli kaynaklara sahiptir. Bu bölge doğal bir alan olmasının dışında termal bir çekim merkezidir. Fakat bu destinasyona ilişkin olarak yürütülen termal turizm ve destinasyon imajı algılamalarına ilişkin çalışmalar yetersizdir. Mevcut var olan termal alanlar ve tesisler bölgenin termal turizm alanı olarak görülebilmesi için yeterli değildir. Bu durumun birçok nedeni olduğu düşünülmektedir. Bunlara; bölgeye gelen turistlerin seyahat amaçlarının öncelikle termal turizm olmaması önceliklerinin termal turizm olmaması veya bu amaçla gelenlerin sayısının diğerlerine göre az olması, destinasyonda termal turizm ile ilgili olarak yürütülen pazar araştırmalarının (turist profili ve demografik özellikler vs.) yetersizliği, destinasyon imajı konusunda belirsizlik olması gibi nedenler ileri sürülebilir. Bu nedenle, destinasyonun termal turizm potansiyelinin ortaya konarak, coğrafi yönden tanıtımının yapılması gelecekte bölgenin diğer termal merkezler ile rekabet edebilmesi açısından önemlidir. Ayrıca Kuşadası'nda kıyı turizmine dayalı turizm sezonu turizmin çeşitlendirilmesiyle kış sezonunu da kapsayacak şekilde bütün yıla yayılabilecektir. Böylelikle kaynakların kullanımı daha dengeli bir hale getirilerek, bölgesel büyüme ve gelişmenin devamlı bir hale gelmesi sağlanmış olacaktır.

Termal ve termal turizm kavramları günümüzde sıkça kullanılan fakat geçmişte antik döneme kadar dayanan kavramlardır. Termal suların kullanımı Antik Yunan ve Roma dönemine kadar uzanmaktadır. Antik çağda insanlar sağlık ve şifa için termal kaplıcaların bulunduğu yerlere seyahat ederek, zengin termal suların belirgin iyileştirici güçlerine inanmaktaydılar. İnsanlar, antik çağlardan beri romatizma, cilt enfeksiyonları ve kötü sindirim gibi rahatsızlıkları iyileştirmek için termal mineralli su kullanmışlardır (Goodrich, 1994:227). Romalılar, termal kaynakların hem tedavi edici hem de sosyal değerine vurgu yapmıştır. Fransa'daki Aix-les-Bains ve Vichy, Almanya'daki Aachen ve Baden-Baden ve İngiltere'deki Bath gibi ünlü Avrupa hamamlarının çoğu Romalılar tarafından geliştirilmiştir (Tez, 2010: 95).

Babililer, doktorları sıcak ve soğuk kompresler uyguladıkları ve nehir banyolarını tedavilerinin bir parçası olarak kullandıkları için su uzmanları olarak nitelendirmiştir (Sarı vd., 2007: 29). Firavunlar zamanında Mısırlı çiftçiler, doğaüstü güçleri olduğuna inandıkları Nil Nehri'ne tapmıştır (Adler,1993:174). Rahiplerin tapınaklara girmeye layık olabilmeleri için kendilerini günde iki kez banyo yaparak temizlemeleri istenmiştir (David & Tape 1993: 68).

Antik Yunan uygarlığı için hamamlar büyük öneme sahiptir. Yunanlılar başlangıçta bireysel kuvvetler kullanmayı tercih etmiş, ancak hamamları hastalıkları tedavi etmek için bir tedavi merkezi olarak daha fazla kişinin kullanabilmesi için geliştirmişlerdir (Nunes & Tamura, 2012:253). Asclepiades, (M.Ö.124) daha sonra hastalarına hidroterapi tedavisi sunmuştur ve tedavi yönteminin önemli bir parçası olarak da su alımını önermiştir (önleyici ve iyileştirici olarak). Bu uygulama Yunanlıların suyu nasıl kullandıklarına hayran kalan Romalılar tarafından hızla kabul edilmiştir (Jackson,1990:4). İlk Roma hamamlarında soğuk su kullanılmıştır. Sezar saltanatının altında, hem sıcak (tepidarium ya da kalidarium) hem de soğuk su (frigidarium) ile hamam sayısı hızla artmıştır. Titus, Caracalla ve Constantine'nin tanınmış kaplıcalarının yanı sıra gut, ateş, sedef hastalığı, yanıklar ve diğerleri gibi çeşitli rahatsızlıkları tedavi etmek için çeşitli yeni kaplıcalar yapılmıştır (Jackson, 1990:8). Roma İmparatorluğu'nun etkisiyle su ve banyolar Avrupa medeniyetinin önemli bir parçası haline gelmiştir (Nunes ve Tamura, 2012:253).

2. Literatür Analizi

2.1. Termal Turizm

Sağlık turizmi son yıllarda büyük ilgi görmüş ve popüler basındaki fenomen raporlarının hızla artması ve konunun kamu politikaları forumlarında ortaya çıkması ile bu durum kanıtlanmıştır (Smith, Chanda & Tangcharoensathien, 2009:593). Sağlık turizmi faaliyetleri, yerel sağlık hizmetleri sistemleri, insan kaynağı, sermaye ve genel ekonomik gelişme için potansiyel olarak önemli etkilere sahiptir. Küresel eğilimlerin açık bir şekilde görülebilmesi, politika yapıcılarının sağlık sektörü veya ekonominin diğer bölümleri için politika düzeltmelerinin gerekli olup olmadığını ve ne zaman yapmaları gerektiğine karar vermelerini sağlamaktadır (Loh, 2014:759).

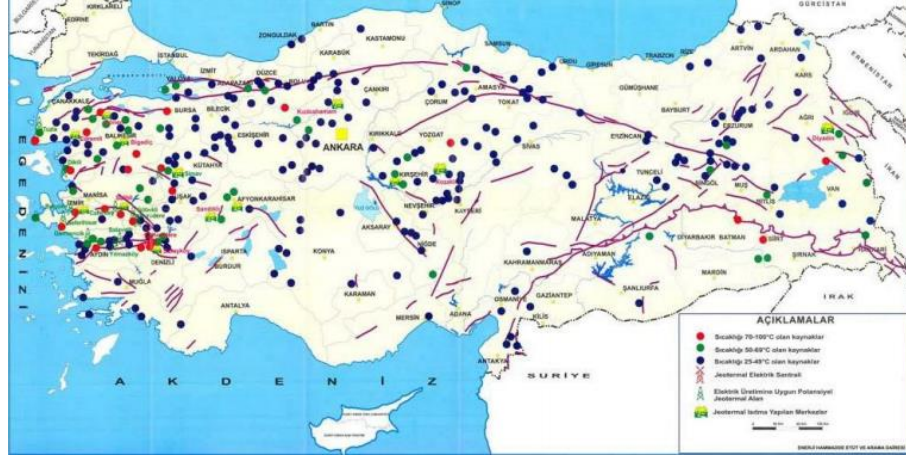
Gezinlerin sağlık motivasyonları perspektifinden bakıldığında, refahlarını korumak için hizmet arayanlar (örneğin, rahatlama için spa hizmetleri) ile belirli bir tıbbi durum için tedavi arayanlar (örneğin, kalça kırığı tedavisi olarak kalça protezi) arasında bir ayırım yapılabilir. İlki wellness turistleri, ikincisi de medikal turistleri olarak adlandırılabilir (Cooper & Cooper, 2009:5-8).

Öte yandan böyle bir ayırım yapmak, tüketicinin sağlığını bozan gerçek sebebini belirlemede çok pratik olmamaktadır. Bu bakımdan sağlık turizmi, hem wellness turizmini hem de medikal turizmi kapsayan çok daha geniş bir terim olarak kabul edilmektedir (Loh, 2014:760).

Medikal turizm, bazı ülkelerde, uzun süredir kaplıca kentleri ve kıyı bölgeleri ve diğer tedavi edici manzara alanlarına sahip olan daha geniş bir sağlık turizmi kavramıyla ilgilidir. Örneğin, Carrera ve Bridges (2006:447), sağlık turizmini "bireyin zihninde ve bedeninde refahın korunması, geliştirilmesi veya iyileştirmesi için yerel çevre dışına düzenlenen seyahat" olarak tanımlamaktadır. Bu tanım, bireyin sağlığının tıbbi müdahale yoluyla iyileştirilmesi veya yenilenmesi için doğal sağlık hizmeti yetkisi dışındaki organize seyahatlere ayrılmış medikal turizmi kapsamaktadır. Bir kişinin anavatanında tıbbi ürünlere veya hizmetlere erişiminin çoğunlukla sınırlı, kısıtlı veya yasaklanmış olması, tıbbi nedenler ve medikal turizm nedeniyle deniz aşırı ülkelere seyahate neden olmaktadır (Howze, 2007). Normalde medikal turistler, kendi ülkelerinde gereksiz masraflardan, zorunlu ameliyatlardan veya hayati tehlike oluşturan koşullardan kaçınma eğilimindedir (MacReady, 2007:1850). Seyahat çoğunlukla gelişmekte olan ülkelere daha gelişmiş ve yeterli miktarda tıbbi tedavi imkânı sağlayan ülkelere doğru gerçekleşmektedir. Bu kapsamda, termomineral su banyosu, inhalasyon, içme ve çamur banyosunu fizik tedavi; klimatoterapi, egzersiz, rehabilitasyon, diyet, psikoterapi ve eğlence ve eğlence aktiviteleri ile birleştiren turizm türü olan termal turizmi ise bir turizm çeşidi olarak değerlendirmek mümkündür.

Termal turizm; termal sular bölgesinde çevre ve iklim faktörleri ile birlikte insan sağlığına olumlu katkı sağlamak üzere hekim denetimi, gözetimi ve programında; fizik tedavi, rehabilitasyon, egzersiz,

psikoterapi, diyet gibi uygulamalarla birlikte sunulan sağlık hizmetleridir. Termal turizm 20 dereceden daha sıcak ve içerisinde çeşitli mineraller barındıran jeotermal suların temizlik, dinlenme ve zindeleşme amacıyla kullanıldığı turizm çeşididir. Termal su etrafındaki tesisler, tamamen turistik amaçlı kullanılacağı gibi çalışan kadrosu ve sağlık teması ön plana çıkarılarak sağlık turizmi için de kullanılmaktadır. Türkiye zengin termal su kaynakları ve sağlık turizmine uygun iklim koşulları ile ayrıcalıklı bir konumdadır. Türkiye’de termal suların bulunduğu bölgelere ilişkin harita görsel 1’de görülmektedir (Tontuş, 2020).

Grafik 1: Türkiye Termal sularının bulunduğu bölgeler

Türkiye’de birçok termal kaynak olmasına rağmen, bu alanlar yeterince kullanılmamaktadır. Kullanım ağırlıklı olarak yakın çevrede yaşayan insanların günübirlik ziyaretleri veya bayram, yıllık izin vs. gibi dönemlerde yapılan ziyaretleri kapsamaktadır. Özellikle termal sağlık uygulamalarının detayı düşünülecek olduğunda geceleme sayısı yetersiz kalmaktadır (Sağlık Bakanlığı, 2017).

Termal sağlık uygulamaları 3’e ayrılmaktadır. Bunlar; mineralize termal su banyosu, içme, inhalasyonlar ve çamur banyosudur. Bu sağlık uygulamaları iklim kürü, fizik tedavi, rehabilitasyon, psikoterapi, egzersiz, masaj, hidroterapi, balneoterapi ve diyet gibi destekleyici tedaviler ile uygulanmaktadır (Şenel & Gürel, 2012:357).

Termal turizm uygulamaları ile alakalı birtakım uluslararası standartlar bulunmaktadır. Bu standartların karşılanabilmesi için termal sağlık tesislerinde şu özellikler aranmaktadır (Tontuş, 2020):

- Uygun yeterli fiziki altyapı,
- Termal suyun fiziksel ve kimyasal özelliklerinin ilan edilmesi,
- İyi korunmuş düzenli ve çevresel etkenler,
- Ulaşım ve transfer standartlarının sağlanması,
- Uzman kadrolu eki, fizyoterapist ve hemşire gibi çalışanların yeterliliği,
- Eğitimli yardımcı sağlık personelinin bulunması,
- Modern tıbbi teknoloji,
- Sağlık hizmetlerinde etik değerlere bağlılık ve gizliliğine uygunluk temini,
- Fiziki ve ekonomik açıdan kolay ulaşılabilen sağlık hizmetlerinin sunulması,
- Tesiste iklim-terapi, hidro-terapi, diyet-terapi, çamur tedavisi, inhalasyon –terapisi gibi farklı tedavi imkanlarının veriliyor olması,
- Değişik şekilde fiziksel aktivite ve spor imkanlarının bulunması,
- Tesisin doğal termal su havuzunun bulunması,
- Yeterli bilgi teknolojilerine dayalı hizmet sunum kurgusu,

- Uluslararası standartlarda tedavi protokollerinin geliştirilmiş olması ve hastalara tedavi protokolleri için yeterli bilimsel bilgi verilmesi,
- Kaliteli hizmet sunma standartlarının kolay erişilebilir şekilde ilan edilmiş olması,
- Yurtdışı sağlık sigortalarının ülkelere özgün beklentilerinin karşılanması için gerekli anlamaların yapılması.

Dünya Ekonomik Forumu (WEF), 2019 *Seyahat ve Turizm Rekabet* Endeksi'ne göre 140 ülkenin içinden ilk 10'da yer alan ülkeler sırasıyla İspanya, Fransa, Almanya, Japonya, Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Krallık, Avustralya, İtalya, Kanada ve İsviçre şeklindedir. Türkiye ise 43. sıradadır. Türkiye'nin daha üst sıralarda yer alması için 12 ay süren turizm hareketliliğine ihtiyaç duyulmaktadır. Dolayısıyla bu konu kapsamında termal turizmin özellikle Kuşadası Davutlar bölgesi için bir alternatif yarattığını söylemek mümkündür. Grafik 1'de görüldüğü üzere turist sayılarında çok ciddi düşüşlerin yaşandığı aylar özellikle Ekim sonu Aralık, Ocak, Şubat ve Mart aylarıdır. Bu aylarda da diğer aylar gibi turist çekmek için örneğin Davutlar gibi destinasyonların mevcut termal kaynakları ile fırsat yaratabilecekleri düşünülmektedir.

Grafik 2: 2019 yılı turist sayısının aylara göre dağılımı (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2019)

Türkiye'de ve dünyada termal turizmin yanında Spa&Wellness uygulamaları birlikte yürütülmektedir. Muller ve Kaufmann (2000) sağlık ve esenlik (wellness) arasında bir ayrım yapmaktadır. Esenlik turizmini sağlık turizminin bir alt kümesi olarak görmektedir. Dunn'a (1959) göre esenlik beden, zihin ve ruh olarak genel bir refah duygusu içeren bir sağlık anlayışıdır. Yaşam tarzı ve sağlığa olan sorumluluk, yaşam kalitesini daha iyi hale getirme arayışında çok önemlidir. Almanya, Avusturya ve İsviçre gibi bazı ülkelerde 'tıbbi sağlık', üzerinde durulan önemli bir noktadır.

Esenlik (wellness) teriminin, Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) "iyi olma hali" kavramından ve zindelik kavramından ortaya çıktığına inanılmaktadır. Orta ve Güneydoğu Avrupa ülkelerinde güneş ışığına, deniz havasına ve talasoterapiye vurgu yapılmıştır. Fiziksel zindelik de günlük esenliğin ayrılmaz bir parçası olarak görülmektedir. Asya ülkelerinde yoga, meditasyon ve masaj gibi birçok manevi aktivitenin önemli günlük aktiviteler olduğu düşünülmektedir. Esenlik kavramının farklı anlamlarda kullanıldığı görülmektedir. Bu durum aşağıdaki Tablo 1'de gösterilmektedir (Koncul, 2012:527).

Spa ve Wellness hizmetleri, turizm ürününün çeşitliliğinin artırılması açısından çok önemlidir. Geniş anlamda, Spa ve Wellnes hizmetleri sağlıklı bir yaşam tarzı mücadelesini savunurken bunun yanında turizm hizmetlerinden de yararlanmaktadır. Günümüzün dinamik ve rekabetçi pazarlarında spa ve sağlık turizmi, seyahat sektöründeki şirketlere işlerini büyütmek için önemli fırsatlar sunmaktadır.

Tablo 1: Sağlık ve esenlik turizmi kavramı

SAĞLIK TURİZMİ				
WELLNESS		TIBBİ		
Bütünsel	Eğlence ve boş zaman	Tıbbi sağlık	Tedavi edici	Cerrahi
Ruhani	Güzellik bakımı	Tedavi amaçlı rekreasyon	Hastalıkla ilgili Rehabilitasyon	Kozmetik Cerrahi
Yoga ve meditasyon	Spor ve fitness	Yaşam tarzıyla ilgili Rehabilitasyon	İyileşme ve Sağlığa kavuşma	Diş hekimliği
Yeni yaş	Kendini şımartma	Mesleki Sağlık	Talasoterapi, Beslenme ve Detoks Programları	Operasyon ve Nakil
SAĞLIK TURİZMİ TESİSLERİ ÇEŞİTLERİ				
Rehabilite merkezi	Kaplıcalar	Klinikler ve Hastaneler		
Festivaller	Oteller ve Tatil Köyleri			
Ashram	Eğlence Merkezleri	Turistik gemi yolculuğu		

Şirketlerin arzları, spa ve sağlıklı yaşam turizminde uzmanlaşmış ürün ve destinasyon çeşitliliği ile çeşitlenir. Standart turizm faaliyetlerini benimseyen kitlenin aksine farklı bir profile sahip turistlere yönelik alternatif tatil teklifleri ve programları sunmaktadır (Kazandzhieva, 2014).

Spa ve sağlıklı yaşam seyahatlerinde büyük bir artış olması beklenmektedir. Milyarlarca dolarlık bir sektör olan spa ve sağlık seyahat sektöründe, önümüzdeki yıllarda birkaç nedenden ötürü önemli bir artış görüleceği düşünülmektedir. Bu nedenler şu şekilde sıralanabilir (Dimon, 2013):

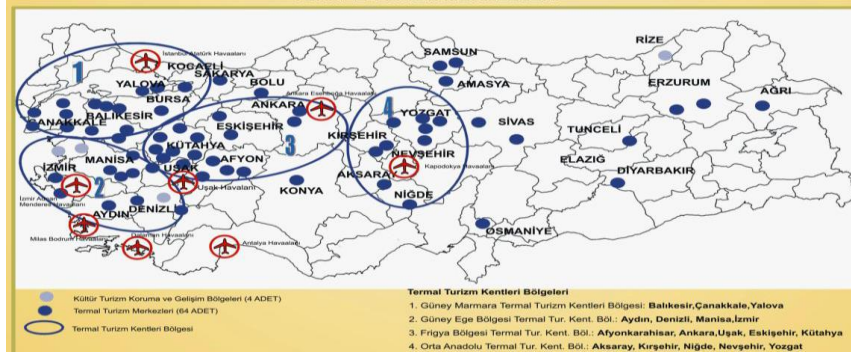
- Yaşlanan “baby boomers” kuşağı sağlıklı yaşam sürelerini uzatmak istemektedir;
- İnsanların birçoğu, sağlıklı ve uzun ömürlü bir yaşam sürmenin anahtarının kendi ellerinde olduğunu fark etmektedir;
- Bütün fiyat kategorilerine uygun daha fazla sağlıklı yaşam ürünü mevcuttur;
- Küreselleşme, sağlıklı yaşam felsefesine kapılarını açmaktadır.

Sağlıklı yaşam tarzının benimsenmesiyle tur operatörleri ve seyahat acentaları seyahat planlarına spa ve wellness'ı dahil etmek isteyen müşterileri beklemektedir. İster iş ister eğlence için olsun insanlar seyahat ederken içinde fitness ve yemeğin bulunduğu sağlıklı yaşamlarını sürdürmek istemektedirler. Tatil sürelerine farklı bir objektiften bakanlar ise sağlıklı yaşam tatili arayışı içerisine girmektedir. Kilo vermek, formda kalmak, stresi yönetmek, kendisiyle yeniden bağlantı kurmak veya doğa ile iletişim kurmak gibi belirli bir amaçla sık sık seyahat edenler sağlıklı bir yaşam tarzı sürdürmeye yönelik tasarlanan bir tatil istemektedirler (Kazandzhieva, 2014). 2030 yılına gelindiğinde, küresel nüfusun ortanca yaşının 29.6'dan 33.2'ye yükselmesi beklenmektedir. Buna paralel olarak da insanların yaşam beklentisinin yavaş yavaş yükselmesi öngörülmektedir (United Nations, 2019:8). Geliştirilen tedaviler insanların yaşam beklentileri iyileştirecek ve tıbbi teknolojiler hastalıkları azaltarak yaşam sınırlarını genişletecektir. Başka bir deyişle, insanlar daha uzun yaşayacak, ancak yaşamlarının daha büyük bir bölümünü sağlıkta geçirecektir. Bu, ekonomilerdeki baskıyı artıracak ve önemli sosyal değişimleri beraberinde getirecektir. Bu değişim öncekinden çok daha eşit toplumlar anlamına gelecektir. Birçok yaşlı insan yalnız yaşayacak ve seyahat edecektir. Eldeki verilere göre 2030'a kadar dünyada %20'si seyahat edecek ekstra bir milyar insan olacaktır. Geliştirilmiş yaşam standartları ile birleştirildiğinde, seyahat için müreffeh ve istikrarlı bir küresel pazar yaratacaktır (Amadeus, 2015:9). Yapılan tahminler doğrultusunda, 2018'de tarihte ilk kez, 65 yaş ve üstü dünya çapında insanlar beş yaşın altındaki sayıca fazla çocuklardan oluştuğu belirtilmiştir. Tahminler 2050 yılına kadar bu sayının iki katından fazla

olacağına işaret etmektedir. 2050 yılına kadar, 65 yaş ve üstü insanların sayısı tüm dünyada 15-24 yaş arası gençlerin sayısını geçecektir (United Nations, 2019:1).

Giderek yaşlanan bir nüfus ve artan yaşam beklentileri başta sağlık turizmi olmak üzere birçok alternatif turizm türünde hareketlenmelere yol açacaktır. Bu doğrultuda bireylerin sağlıklarını korumak ve tedavi olmak amacıyla termal turizme yönelmeleri beklenmektedir. Bu durumun sonucu olarak yakın gelecekte termal turizmin en çok tercih edilenler listesinin başında yer alacağı öngörülmektedir.

Türkiye’de 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca ilan edilen 3 adet Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi ve 72 adet Termal Turizm Merkezi bulunmaktadır. (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2012) Bölgelerin dağılımı grafik 3’te detaylı olarak verilmiştir.

Grafik 3. Türkiye Termal turizm merkezleri (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2012)

Termal turizm master planı kapsamında, Türkiye’de jeotermal potansiyeller dikkate alınarak öncelikle geliştirilecek dört bölge seçilmiştir. Bunlar (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2007):

1. bölge Güney Marmara Termal Turizm Bölgesi (Çanakkale, Balıkesir, Yalova)
2. bölge Frigya Termal Turizm Bölgesi (Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak, Eskişehir, Ankara)
3. bölge Güney Ege Termal Turizm Bölgesi (İzmir, Manisa, Aydın, Denizli)
4. bölge İç Anadolu Termal Turizm Bölgesi (Yozgat, Kırşehir, Nevşehir, Niğde, Aksaray)

Yapılan bu master planına göre belirlenen bölgelerde turizm merkezleri belirlenerek, termal turizm için altyapı ve üstyapının geliştirilmesi hedeflenmektedir. Özel sektörün teşvik edilmesi için kamu arazisi ve termal su tahsisleri gibi bazı uygulamalar hayata geçirilmesi planlanmaktadır. Plana göre termal tesisler ve çevresinin düzenlenmesi oldukça büyük önem arz etmektedir. Böylece çevre niteliğinin yükselmesi amaçlanmaktadır.

2.2. Aydın İli Termal Turizm Potansiyeli

Türkiye’nin önemli turizm potansiyeline sahip illerinin başında Aydın gelmektedir. Turizm, ilin ekonomik geçim kaynaklarının başında yer almaktadır. İlde turizm arzının oluşturan 9 müze ve 23 ören yeri bulunmaktadır. Bunların dışında 150 km’lik sahil şeridinde sahip olan ilde, iklim özellikleri ile doğal güzellikleri dikkat çekmektedir.

Aydın ilinde Kültür ve Turizm Bakanlığı’ndan işletme ve yatırım belgeli 114 tesiste 36.830 yatak ve belediye belgeli 392 tesiste 28.199 yatak olmak üzere toplam 506 tesiste 65.029 yatak kapasitesi mevcuttur. Türkiye’nin yatak kapasitesi açısından önemli yer tutan Aydın ili, gelen yerli ve yabancı turist sayısı bakımından da ilk sıralarda yer almaktadır. 2015 yılında 5,5 milyon, 2016 yılında 4 milyon 291 bin yerli ve yabancı turist ili ziyaret etmiştir. Bu rakam 2017 yılında 2 milyon 388 bine, 2018 yılında ise 2 milyon 27 bine 2019 yılında 3 milyon 312 bine ulaşmıştır (Aydın Valiliği, 2020). Aydın ilindeki

konaklama tesislerinde doluluk oranlarına bakıldığında 2012'de %53, 2015 yılında %76 2017 yılında %54, 2018 yılında %56,56, 2019 yılında %35,37 şeklindeki oranlarla karşılaşılmaktadır (Aydın Valiliği, 2020).

Aydın ili termal turizmin gelişmesi açısından oldukça zengin kaynaklara sahiptir. Bunlardan bazıları şunlardır (Gürçün, 2011:75-79):

- **Aydın Kaplıcası**, 34°C sıcaklığındadır. Kentin önemli dinlenme yeridir. İki kapalı, biri açık üç yüzme havuzu vardır. Sular, kalsiyum sülfatlıdır. Belediye tarafından işletilen kaplıca, sinirlilik, dimağ yorgunluğu, nekahet hallerinde faydalıdır.
- **İmamköy Kaplıcası**, Sıcaklığı 36°C olan kaplıca, İmamköy'e 5 km uzaktadır. Su, kubbeli bir mağaradan kaynamaktadır. Lezzeti hoş değilse de içildiğinde mülayimlik vermektedir. Bağırsakların iyi işlenmesini sağlar. Nevralji ve sinirlerin dinlendirilmesinde banyosu iyi gelmektedir.
- **Alangüllü (Elengüllü) Uzgur Kaplıcası**, Aydın İli, Germencik İlçesine 9 km, Aydın İl Merkezine 60 km mesafede bulunan bu kaplıca alanı Büyük Menderes Havzası içerisinde Aydın Dağlarının uzantısı olan Gümüş dağı eteklerinde ormanlık bir alan içerisinde yer almaktadır. Kaplıca alanına Aydın-İzmir otoyolunun Germencik çıkışından 10 km uzaklıkta bulunmaktadır.
- **Germencik Çamur Kaplıcası**, sıcaklığı 65°C'dir. İyotlu kaynak, Germencik ilçesi'nin 10 km. kuzeyinde Çamköy yakınındadır. Sert killi zeminden gelen sular, birçok yerde çamur oluşturur. Bu çamur ağırlı hastalıklara iyi gelir. İki umumi havuzu, altı sıra banyosu, oteli vardır. Romatizma, nevralsi, karaciğer, safrakesesi ve kadın hastalıklarına şifadır.
- **Germencik Gümüş Kaplıcası**, Sıcaklığı 40-41 °C'dir. Germencik, Ortaklar köyü yakınındadır. Gümüşdağı eteklerinden, yer yer granit kayaları arasından kaynayan sıcak sular, birleşerek bir dere halinde akar. Banyo için suların bekletilmesine ve soğuk su ilavesine gerek yoktur. Karaciğer, safrakesesi, kadın hastalıklarına ve deri hastalıklarına iyi gelir.
- **Kızıl Ilıca**, Germencik'teki diğer bir termal kaynaktır. Germencik, Abdurrahman Köyü'ndedir. Kaynak devamlı köpürür. Deri hastalıklarına iyi gelir.
- **Güzelçamlı İçmesi**, sıcaklığı 19°C'dir. Kuşadası ilçesinin güneyindedir. Kayaların dibinden çıkan şifalı bir sudur. Midenin, bağırsakların çalışmasını düzenler. Yatıştırıcı bir etkisi vardır. Kaplıca sularının, romatizmal hastalıklar kronik bel ağrıları, kireçlenme, intihaplarına olmayan eklem hastalıkları, sebebi belli olmayan yumuşak doku hastalıklarında ortopedik operasyonlar beyin ve sinir cerrahisi sonrası uzun süreli hareketsiz kalma durumlarında mobilizasyon çalışmalarında, beyin rahatsızlıklarında sinir sistemi gibi hastalıkların tedavisinde stres bozukluğu ve spor yaralanmalarına karşı tamamlayıcı tedavisinde olumlu etkileri görülmektedir.
- **Kuşadası Kaplıcası**, Aydın İli, Kuşadası İlçesi, Davutlar Beldesi şehir merkezinde bulunmaktadır. Aydın İl Merkezine 70 km, Kuşadası'na 17 km, İzmir'e ise 120 km uzaklıkta bulunan kaplıca alanı yakın çevresinde yer alan Efes, Meryem Ana, Priene, Milet gibi tarihi ören yerleri ile Dilek Yarımadası Mili Parkı, Bafa Gölü, Şirince Köyü gibi doğal güzelliklere gününbirlik mesafede bulunmaktadır. Davutlar Beldesine ve kaplıca tesislerine karayolu ile ulaşım imkanları çok geniş ve elverişli olmakla beraber Muğla Dalaman Havaalanı, İzmir Adnan Menderes ve Çiğli Havaalanlarına 1-1,5 saat mesafede olması sebebiyle havayoluyla ulaşım elverişlidir. Ayrıca yat ve yolcu gemisi trafiği yönünden önemli bir hudut kapısı olma niteliğini taşımakta olan 17 km mesafede ki Kuşadası Limanı ile deniz yolu ulaşımı sağlanmaktadır. Kuşadası limanı yaklaşık 650 yat kapasiteli yat limanı ile turist gemilerinin yanaştığı iki adet iskelesi ile hizmet vermekte olup yat limanından Yunan Adası olan Sisam (Samos)'a bahar ve yaz aylarında her gün yolcu seferleri yapıp, kış aylarında bu seferler charter olarak devam etmektedir.

• **Sazlıkköy Kükürtlü Kaplıcası**, sıcaklığı 33,5°C'dir. Söke ilçesine 9 km uzakta, Söke-Ortaklar yolu üzerindedir. Granit kayaların kapladığı bir düzlükte kaynar. Suları oldukça boldur. Kükürt kokusu uzaklardan duyulur. Ayrıca serbest CO2 gazının bulunuşu, sıcaklığın 33,5 derece oluşu, bu kaplıcaya üstün değer kazandırır. Kalp romatizmasına, romatizmalılara çok fayda sağlar.

• **Ortakçı Kaplıcası**, sıcaklığı 50°C'dir. Nazilli-Burhaniye yolu üzerinde, Ortakçı köyü yanındadır. İki kaynaktan biri ortakçı hamamına gider. Öteki banyolara giden suyun sıcaklığı ise 74°C'dir. Kaplıcanın suları, karaciğer ve safra kesesine iyi gelir. Ayrıca böbrek taşlarının oluşmasını önler.

Aydın ilinde yer alan bu termal alanlar içerisinde Güzelçamlı'nın diğerlerine oranla rekabet üstünlüğü bulunmaktadır. Bunun başlıca sebebi, Kuşadası ilçesine yakın olmasıdır. Kuşadası ilçesi, Türkiye için turizmin başlama noktası olarak gösterilmektedir. 1980'li yılların ortalarından itibaren Kuşadası ilçesi Türkiye'nin turizm hareketine öncülük etmiştir. Zira, zaman zaman tamamı sektör dışında oluşan etkenlere bağlı dalgalanmalar göstermekle beraber, genelde çok hızlı bir büyüme gösteren Kuşadası, Aydın'ın sahip olduğu tarihi ve kültürel birikimi en iyi yansıtan ve turizm potansiyeli en yüksek ilçelerin başında gelmektedir.

Kuşadası'nda deniz, güneş, kum üçgenine dayalı kitle turizm hareketinin ağırlıklı olmasından dolayı özellikle yaz aylarında ilçenin taşıma kapasitesi oldukça zorlanmaktadır. Bu nedenle ilçede hem turizm sezonunun uzatılabilmesi hem de taşıma kapasitesi sorununa çözüm bulmak açısından yeni alternatifler yaratılmaya çalışılmaktadır. Bu alternatiflerin başında konumu ve termal kaynak suyunun özellikleriyle Güzelçamlı destinasyonu gelmektedir. Özellikle termal turizmin başarılı örnekleri değerlendirildiğinde bölge için yaratılacak katma değer oldukça büyüktür. Katma değer büyük olmasının nedeni Türkiye'deki yatak kapasitesinin önemli bir kısmını bu bölgenin tek başına karşılıyor olması gösterilebilir. Kuşadası Ticaret Odası (KUTO, 2020) verilerine göre Kuşadası'nda, 2 adet tatil köyü, 10 adet 5 yıldızlı, 24 adet 4 yıldızlı, 11 adet 3 yıldızlı, 5 adet 2 yıldızlı, 3 adet apart otel, 1 adet butik otel, 2 adet özel konaklama tesisi bulunmaktadır. Bakanlık Belgeli tesislerin toplam Oda sayısı toplam 11.601, yatak sayısı 24.086'dır. Belediye Belgeli tesislerde dikkate alındığında, ilçemizin toplam yatak kapasitesi 40.000 civarındadır.

3. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmanın amacı, Kuşadası'nın termal turizm konusunda potansiyelini SWOT analizi ile analiz ederek, bölgenin termal turizminin geleceği ile ilgili çıkarımlarda bulunmaktır. Belirtilen temel amaç doğrultusunda ilçenin termal turizm konusundaki üstünlükleri ve zayıflıklarının belirlenmesi planlanmıştır. Bunun yanında geleceğe yönelik fırsatlar ve tehditler değerlendirilerek ortaya konulmuştur. Bu kapsamda SWOT analizinde kullanılan veriler ikincil veri kaynaklarından yararlanılarak elde edilmiştir. İkincil verileri termal turizm ile ilgili istatistikler, sağlık turizmi ile ilgili raporlar, yerel yönetim, STK ve özel sektör verilerinden ve MTA raporlarından oluşmaktadır.

3.1. Davutlar'ın SWOT Analizi

Davutlar'da, 6 adet termal kuyu ve işletme sahası vardır. Davutlar Termal Bölgesinde, belediyeye ait olan iki termal kuyu ve iki adet Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular İşletme Ruhsatlı saha bulunmaktadır.

J/845 Nolu kuyunun derinliği 845 metredir. Bu kuyu ve 2300 hektarlık işletme sahası ile birlikte, MTA Genel Müdürlüğünden ihale ile 2013 yılında 1.300.000,00- Dolara alınmıştır.

- Termal suyun sıcaklığı 58 derecedir. Bu kuyudan biri 5 yıldızlı Asayra Termal Otel diğeri ise Gümüş Apart Termal Otel olmak üzere 2 tesise Termal Sağlık turizmi amaçlı su verilmektedir.

- Diğer kuyu ve işletme sahası, 250 metre derinliğinde ve 42 derece sıcaklığındadır. Bu kuyudan yine 5 yıldızlı Natur-Med Termal ve Sağlık Kür merkezine su verilmektedir.

İlçede özel sektöre ait dört adet termal kuyu ve işletme sahaları bulunmaktadır.

- Bunlardan biri, Rodan Termal Tesisleri olup, günübirlik tesistir. Kendine ait kuyusu vardır ve sıcaklığı 42 derecedir. Kuyunun derinliği 200 metredir.
- Diğer işletmelere ait termal kuyulardan biri, yaşlı bakım ve huzur evi amaçlı, biri tarım (seracılık) amaçlı diğeri ise balık yetiştiriciliği amaçlı kullanılmak üzere çalışmalara başlamışlardır.

Tablo 2: Kuyu sayıları, özellikleri ve kullanımı

Belediyeye ait;	Özel Sektör ait;
Kuyu Sayısı: 2 adet	Kuyu Sayısı: 4 adet
Kuyu (1) derinliği ve sıcaklığı: 845 metre ve 58 derece	Kuyu (1) derinliği ve sıcaklığı: 200 metre ve 42 derece
Kuyu (2) derinliği ve sıcaklığı: 250 metre ve 42 derece	Kullanan İşletmeler: Rodan Termal Tesisleri
Kullanan İşletmeler: Asayra Termal Otel,	Yaşlı bakım ve huzur evi amaçlı
Natur-Med Termal ve Sağlık Kür Merkezi	Tarım
	Balık yetiştiriciliği

Yukarıda Tablo 2’de belirtilen kuyulardan belediyeye ait olan kuyulara ait jeotermal sıcak su aboneliği ve sıcak su satışı ücretlendirmeleri 2018-2019 yılları arasında bir değişikliğe uğramamıştır. Ücretlendirme ton başına 6,00 TL’dir. Bu ücretin dışında ek olarak sayaç, abone ve vergi gibi ek ücretler alınmaktadır. Dağıtım ile alakalı olarak istenilen ücretler ise; diğerlerinden farklı olarak 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 88,89,90,91,92,93,94 nolu maddeleri göz önünde bulundurularak hesaplaması yapılır. Bu hesaplamada bağlanan ishale hattının maliyetinin %20 fazlası alınır.

Termal Suyun Şifalı olduğu hastalıklar (MTA’dan alınan rapor sonuçlarına göre düzenlenmiştir.)

1- Romatizmal hastalıklar	14- Kan dolaşım sorunları
2- Boyun ve bel fitiği, kireçlenmeler	15- Malarya, karaciğer rahatsızlıkları
3- Siyatik ağrılar	16- İltihabi hastalıklar
4- Çocuk felçleri	17- Ruhsal yorgunluk ve sinirsel gerginlik
5- Kadın hastalıkları	18- Bağırsak ve mide rahatsızlıkları
6- Erkeklerde cinsel bozukluklar	19- Kansızlık
7- Kısırlık sorunları	20- Bel aşağı iki bacağın felç durumu
8- Cilt rahatsızlıkları	21- Beyin yorgunluğuna
9- Hazımsızlık	22- Deri altındaki bağ dokusunun yaygın iltihapları
10- Böbrek ve idrar yolları sorunları	23- Düşük ve yüksek tansiyon hastalarında tansiyonu dengeler.
11- Kum ve taş düşürme	
12- Bel ve boyun ağrıları	
13- Damar sertliği ve hipertansiyon	

Mevcut kaynaklar ve hizmet veren işletmeler incelenerek, Davutlar bölgesinin termal turizme yönelik fizibilite çalışması yapılmıştır. Bu çalışma esnasında iki termal turizm işletmesi, yerel ve bölgesel idari birimler, MTA ve konu ile alakalı uzmanların bilgi ve görüşlerinden yararlanılmıştır. Elde edilen veriler değerlendirilerek bölgenin termal turizm SWOT analizi yapılmıştır. SWOT analizi yapılırken verilerden bağımsız olarak, benzer özellikler taşıyan termal turizm merkezlerinden de yararlanılmıştır. Başka örneklerin de analize dahil edilmesindeki amaç yaşanacak olan gelişim sürecinin büyük ölçüde benzerlik göstermesinden kaynaklanmaktadır. Nitekim alınan örneklerin bölgesel çapı ve faaliyet alanı da

düşünüldüğünde birbirine eş sayılabilecek niteliktedir. Örneğin, su özellikleri düşünüldüğünde Davutlar, Balıkesir-Sındırgı termal bölgesi ile benzer özellikler taşımasına rağmen aynı şekilde kaynakları etkin kullanmamaktadır. Sındırgı bölgesinde Emendere ve Hisaralan olmak üzere iki alanda termal su bulunmaktadır. Hisaralan'da yer alan termal alandan çıkan su sıcaklığı 46-98°C arasında değişmektedir. Kaynak suları flüorür içeren sodyumlu bikarbonatlı termal sular sınıfına girmektedir. Su kendi halinde akışkan olup, saniyede 172 litre çıkmaktadır. Başta hareket sisteminin ağırlı hastalıkları olmak üzere, kadın hastalıklarında ve ağırlı rahatsızlıklarda etkili olduğu bilinmektedir. Romatizmal rahatsızlıklar, nevralsi, nevritle iyi gelmektedir. Diğer bir termal alan olana Emendere'de su sıcaklığı 33°'dir. Gut hastalarına, böbrek taşlarına, cilt ve mide hastalıklarına özellikle sedef, mantar, yara, uyuz ve egzamaya iyi gelmektedir.

Yukarıda Balıkesir- Sındırgı bölgesi termal alanı için belirtilen özellikler Aydın- Davutlar bölgesi ile karşılaştırıldığında lt/gr ölçüsünde 6 gr mineral ve termo minarelin olduğu, hastalıklara iyi gelme oranında ise sayı olarak daha fazla hastalığa iyi geldiği görülmektedir.

Davutlar termal bölgesi, Denizli-Tekkeköy termal bölgesi ile de belli konularda benzerlik göstermektedir. Tekke Köyde 4'ü özel 2'si şahıs olmak üzere 6 tane sondaj kuyusu bulunmaktadır, sıcaklıkları 25-98 derece arasında değişen ve debisi 60lt/sn olan bu kaynaklar 3 kaplıca tesisi ve 1 termal otel tarafından kullanılmaktadır. Her iki bölgede açılan kaynaklar turistik amaçlı tesislere dağıtım yapılmaktadır. (Babacık kaplıcası, Çavuşoğlu aile banyoları, İnaltı termal otel, Umut termal otel) Termal suyu romatizma, deri, kadın, idrar yolları hastalıklarına iyi gelmektedir. Benzer özellikler kıyaslandığında Davutlardaki kaynakların iyi geldiği hastalıkların daha çeşitli olduğu görülmüş olup, daha geniş alanda hizmet verebileceği öngörülmektedir.

Davutlar'ın SWOT analizi Tablo 3'de detaylı bir şekilde verilmiştir.

Tablo 3: SWOT analizi

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler
<ul style="list-style-type: none"> Termal turizmin son yıllarda popülaritesinin artması Devam eden termal turizm yatırımları İlçe'de sağlık turizmine uygun zengin doğal kaynakların varlığı İlçenin var olan termal turizm imajı İlçe'de üniversitenin olması İlçe insanının konukseverliği İlçenin coğrafi konumu ve pazara/pazarlara yakınlık Turizmi yönlendirecek kalifiye işgücünün varlığı Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın turizmi bütün yıla yayma politikalarının İlçenin termal turizmine katkı sağlaması Tedavi amaçlı olduğu için ekonomik getiri değerinin yüksek olması Geceleme sayısının daha fazla olması Termal turizm olanağına ek olarak diğer turizm çeşitlerine sahip olması (Kültür, Spor, Doğa ve Tarih vb.) Havaalanına yakınlığı Denize yakınlığı 	<ul style="list-style-type: none"> İlçenin üst yapısının termal turizm için yeterli olmaması İlçenin alt yapısının termal turizm için yeterli olmaması Turistik yerlerdeki temizlik ve hijyen sorunları Konaklama işletmelerinin doluluk oranlarının düşük olması İlçe'deki kamu ve yerel yönetimlerin termal turizmin gelişimi açısından yeterli katkı sağlayamaması Termal turizme yönelik hizmet kalitesinin yetersizliği İlçe'ye ait turizm kalkınma (master) planlamasının olmaması Kurumlar arasında eşgüdümde görülen eksiklikler Termal turizme yönelik stratejik planlamanın olmayışı Termal turizme yönelik pazarlama ve tanıtım faaliyetlerinin yetersizliği Kentin termal turizm imajının zayıflığı Termal turizmde kamu teşviklerinden yeterince yararlanamama

<ul style="list-style-type: none"> Efes tarihi antik kentine olan yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> Turizm bilincinin yeterince gelişmemesi Pazarlama kaynak ve kanallarının yetersizliği Elde kayıtlı bir verinin bulunmaması (kişi sayısı/geceleme) Tanıtım yetersizliği Su dağıtım ücretlerinin yüksek olması
Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> İlçe'deki termal konaklama işletmelerinin kalite olarak gelişmesi İlçe'deki termal konaklama işletmelerinin sayı olarak gelişmesi Termal turizme olan ilginin artması Termal turizm faaliyetlerine katılımın hızlı gelişmesi İlçenin ekonomik, sosyo-kültürel gelişmesinde termal turizmin katkısı Termal turizm alanında yeni pazarlara girme potansiyelinin olması Termal turizmin yılın on iki ayı yapılan bir turizm olması Termal turizmde istihdam edilebilecek dinamik bir nüfusun varlığı İlçenin İzmir Adnan Menderes havaalanına yakın olması Yöre halkı için alternatif gelir kaynakları oluşturması. Çevre bilincinin artırılması Kırsal alanlarda fiziksel altyapı yetersizliğinin ortadan kaldırılması Termal turizm için yapılan ziyaretlerin yöre halkının sosyal yapısını geliştirmesi, sosyal etkileşimini artırması Alınan su tekrardan kuyuya basılabilir olduğu için çevreci bir yaklaşımın olması ve kaynak kullanımının daha ucuz olması Kaynak olarak dışa bağımlılığın olmaması 	<ul style="list-style-type: none"> Ekonomik dalgalanmalar Gelecekte doğal kaynakların ve çevrenin tahrip olma riski Altyapının modern sistemler göz önünde bulundurarak (ABD, Japonya örneği) yapılmaması ve durumun sebep olacağı tahribat Karar alıcıların termal turizm alanındaki uzman görüşlerine başvurmaması Yeni termal turizm bölgelerinin turizm pazarına girmesi İmar sorunlarının termal turizmi olumsuz yönde etkilemesi Termal turizm için kaynakların tam kapasite olarak kullanılmaması Yüksek döviz kurunun iç turizm üzerinde olumsuz etki yapması Müşteri beklenti ve memnuniyetinin karşılanmama riski Uzman tedavi ekibinin yeterli sayıda olmaması Teknik ekipmanların modern ve yeterli olmaması Uluslararası termal kalite belgelerine sahip olunmaması (Europespamet kalite belgesi) Engelli hastalar için yeterli düzenlemelerin ve sağlık hizmetlerinin yetersizliği

4. Sonuç ve Tartışma

Ülkemizde turizm açısından önem taşıyan istatistiklere yansımış termal kaynakların %33,5'i Ege bölgesinde, %28'i İç Anadolu, % 20'si Marmara, % 10'u Doğu ve Güneydoğu Anadolu, %4,6'sı Akdeniz,3,5'i Karadeniz bölgesinde bulunmaktadır. Ege bölgesinin kaynak açısından ilk sırada bulunması, bu kaynakların zenginliğinin değerlendirilmesi ve turizm paydaşlarıyla birleştirilmesi ile diğer bölgelerden farklılaşmaktadır. Ege bölgesinde İzmir/Balçova, Afyon/Oruçoğlu, Balıkesir/Gönen, Kütahya/Yoncalı, Denizli/Doğa Park gibi isimi duyulmuş tesisler yer almaktadır. Bu tarz tesislerin nicelik ve nitelik olarak sayısının artırılması gerekmektedir. Özellikle eldeki kaynaklar düşünüldüğünde kaynakların âtil kaldığı görülmektedir.

Aydın ili termal zenginlik açısından önemli kaynaklara sahiptir fakat kullanım ve tanıtım ile ilgili eksiklikler bulunmaktadır. Aydın-Davutlar ilçesi de termal kaynaklara sahip olup, mevcut kaynakları

etkin bir şekilde kullanamamaktadır. Bu kaynakların değerlendirilmesi ve hizmete sunulması büyük önem taşımaktadır.

Davutlar bölgesinde, devlete ait adet iki kuyu bulunmakta olup bu kuyulardan NaturMed, Asayra ve Gümüş termal oteli yararlanmaktadır. Bir adet özel kuyu var olup Radon otel tarafından kullanılmaktadır. Bu tesislerden sadece bir tanesi uygun olanaklarla sağlığa odaklanmış, diğerleri ise öncelikle tatil merkezleri olarak çalışmaktadır. Uluslararası, geleneksel kaplıca merkezleri boş zaman etkinlikleri ile birlikte sağlık (tıbbi ve sağlıklı yaşam) hizmetlerini bir arada sunmaktadır. Dünyanın diğer bölgelerinde sağlık için hızla artan tatil talebin ışığında, potansiyel olarak kazançlı bir doğal kaynağın, uzun bir şifa geleneği olan mineral bakımından zengin termal suların yeterince kullanılmaması Davutlar bölgesi için bir fırsat doğurmaktadır. Diğer yandan Davutlar bölgesinin doğal zenginliği ve iklim özellikleri de Avrupa Sağlık Bakanlığı'nın termal bölge özelliklerini karşılayacak nitelikte olup, bütüncül bir termal turizm yaklaşımı için zemin oluşturmaktadır.

Termal tesisler bir kompleks şeklinde planlanarak, otel ve kür merkezleri etrafında yeşil alanlar, koşu ve gezi parkurları, eğlence mekanları düzenlenerek, imar planlarında otel+kür merkezi+kür parkı entegrasyonunun iyi kurulması gerekmektedir. Özellikle iklim ve hava kuru, trekking, doğal aktivite alanları, piknik alanları ve bisiklet rotaları barındırmaları zorunluluğu bulunmalıdır. Dolayısıyla bu özellikler göz önünde bulundurularak termal alanın yerel-idari birimlerce istimlak edilerek, planlamasının iyi yapılması gerekmektedir.

Termal turizmde sürdürülebilir ve bütüncül bir yaklaşım benimsenmesi büyük önem taşımaktadır. Bunun temel sebebi bu yaklaşımı izlemeyen diğer termal bölge örneklerinde deneyimlenmiştir. Örneğin: kuyu sayısının artırılması veya mevcut kuyuların daha fazla işletmeye verilmesi olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Bir kuyunun 10-15 tesise aynı anda verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle oluşturulan sıra ile belirlenmiş günlerde temiz termal su almaktadırlar. Diğer yandan sıraları gelene kadar olan süreçte ellerinde bulunan mevcut suyu dezenfekte etmek amacıyla klor gibi kimyasallar kullanılmakta, bu da suyun özelliklerini kaybetmesine neden olmaktadır. Sürdürülebilir ve bütüncül bir yaklaşım izlenmesi gerekliliğinin diğer bir sebebi ise, bölgenin taşıma kapasitesidir. Var olan kaynakların tam anlamıyla kullanılmamasına rağmen daha fazla kaynağın açılması veya mevcut işletmelerin bu anlamda tam kapasite çalışmazken diğer işletmelere de bu konuda olanak sağlanması bütüncül yaklaşım eksikliğinden kaynaklanmaktadır.

Davutlar bölgesinin ufak olması nedeniyle planlamanın iyi yapılması gerekmektedir. Gelecekte oluşabilecek olan sorunların iyi bir şekilde tespit edilerek, eylem planlarının hazırlanması gerekmektedir. Özellikle termal turizm konusunda gelişme göstermesi isteniyorsa 2. konutların dağılımının veya istimlak çalışmalarının doğru yapılması gerekmektedir.

Bölgesel olmasa da gelecekte planlamayı etkileyebilecek diğer bir sorun ise Türkiye'deki sağlık politikasının termal turizmi teşvik edici nitelikte olmaması veya termali bir tedavi unsuru olarak resmiyette kabul etmemesidir. Belediye ve yerel yönetimlerinde bu noktada termal kaynakları ticari bir kaynak olarak değil, hizmet unsuru olarak değerlendirmesi gerekmektedir. (alınan ücret, altyapı, dağıtım kanalı vs.)

Sağlık turizmi stratejisinin bir parçası olarak, destinasyonlar seyahati kolaylaştıracak unsurları gözden geçirmelidirler: Vize politikası, geliştirilmiş bağlantı, güvenlik, engelli insanlar için hareketlilik alanı, kaynak pazar ve bölümlerinin çeşitlendirilmesi, yatırımın çekiciliği, mevzuat, teşvik ve standartlar dahil olmak üzere bir çerçevenin oluşturulması, hizmet ve altyapı kalitesi, eğitim ve beceri gelişimi, sağlık turizmi işletmeleri ve uygulamalarının akreditasyon ve sertifikasyonu, ürün geliştirme (örneğin, toplantı endüstrisi ya da gastronomi). Sağlık turizmi, mevsimsellikle mücadeleye de yardımcı olabilir, çünkü diğer turizm alanlarına karşın mevsimsel bir yapı izlemek zorunda değildir. Sağlık turizmi aynı

zamanda, turizmin yayılmasına da katkı sağlayabilir çünkü birçok sağlık merkezi ve medikal tesis şehir dışında ve kırsal alanlarda yer alabilmektedir. (TÜROFED, 2019:71).

Türkiye 2018 dünya sıralamasına göre turist sayısında 6.sırada, turizm gelirinde ise 14. Sırada yer almaktadır. Bu veriler bize kişi sayısı ve gelir arasındaki tutarsızlığı göstermektedir. Sağlık turizm ile kişi başı yapılan harcamanın artırılması beklenmektedir. Dolayısıyla Kuşadası- Davutlar bölgesi bu konuda bir fırsat yaratmaktadır.

Türkiye'ye gelen ziyaretçi sayılarının en az olduğu aylar Ocak, Şubat, Mart, Kasım ve Aralık iken; en yoğun ayların Haziran, Temmuz, Ağustos ve Eylül olduğu görülmektedir. Dolayısıyla ziyaretçilerin Türkiye'yi daha çok yaz aylarında tercih ettiğini söylemek mümkündür. Bu durum belli dönemde yoğunlaşan ve kapasitenin zorlanmasına sebep olan bir durumdur ve bu nedenle 12 aya yayılması ve alternatif yaratması açısından termal turizm büyük önem taşımaktadır (TÜROFED, 2019).

2019 yılı Ocak- Ağustos döneminde Türkiye'ye en çok ziyaretçi gönderen ülke sıralamasında Rusya % 15,58 (4 831 341) ile birinci, Almanya %10,92 (3 384 199) ile ikinci, İngiltere (Birleşik Krallık) %5,97 (1 849 764) ile üçüncü sıradadır. İngiltere'yi Bulgaristan ve İran izlemektedir. Sıralama ele alındığında bu ülkelerin termal turizm için potansiyel turist profili oluşturduğu söylenebilir. Dolayısıyla ürün çeşitlendirmesi ile potansiyel turistlerin yoğun sezonun dışında da ülkeyi ziyaret etmesi olasıdır.

Kaynaklar

- Adler, A. J. (1993). Water immersion: Lessons from antiquity to modern times. *Contrib Nephrol*, 102, 171-186.
- Aydın Valiliği (2020). *Turizm*, aydin.gov.tr/turizm
- Carrera, P. & Lunt, N. (2010), A European perspective on medical tourism: The need for a knowledge base. *International Journal of Health Services*, 40, 469-84.
- David A. R. & Tape E. (1993). The mummy's tale: The scientific and medical investigation of Nutsef Amun, priest in the temple at Karnak. New York: St. Martin's Press, 65- 74.
- Dimon, A. (2013). Wellness Travel: 10 Trends for 2014 and Beyond. <http://www.travelmarketreport.com/articles>
- Dunn, H. (1959). High-level wellness for man and society', *American Journal of Public Health*, 49(6), 786-792.
- Cooper, P. E. & Cooper, M. (2009). *Health and Wellness Tourism: Spas and Hot Springs*, Bristol: Channel View Publications.
- Amadeus (2015). *Future Traveller Tribes 2030 Understanding Tomorrow's Traveller* Future Foundation, 1-69.
- Goodrich, J.N. (1994). Health tourism: A new positioning strategy for tourist destinations. Muzaffer U. (Ed.), *Global Tourist Behaviour* içinde (ss. 227-238). New York: International Business Press.
- Gürcün, D. (2011). *Aydın İli Turizm Potansiyelinin Analizi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Ana Bilim Dalı, Aydın.
- Howze, K. S. (2007). Note: Medical tourism: Symptom or cure? *Georgia Law Review*, 41(3), 1013-1051.
- Jackson R. (1990). Waters and spas in the classical world. *Med Hist Suppl.* 1-13.
- Kazandzhieva, V. (2014). *Trends in The development of spa and wellness tourism, international tourism forum spa and wine conference*. <https://www.researchgate.net/publication/263808671>, 13.09.2019.
- Koncul, N. (2012). Wellness: A new mode of tourism. *Economic Research - Ekonomska istraživanja*, 25, 525-535.
- Kuşadası Ticaret Odası (2020). *Turizm*, <https://www.kuto.org.tr/tr/kusadasi/turizmi/>
- Loh, C.P.A. (2014) Health tourism on the rise? Evidence from the balance of payments statistics. *Eur J Health Econ*, 15, 759-766.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı (2007). *Türkiye Turizm Stratejisi – 2023*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

- Kültür ve Turizm Bakanlığı (2012). *Termal Turizm Merkezleri*, <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-9851/turizm-istatistikleri.html>
- Kültür ve Turizm Bakanlığı (2019). *Resmi Turizm İstatistikleri*, <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-9851/turizm-istatistikleri.html>
- MacReady, N. (2007). Developing countries court medical tourists. *The Lancet*, 369, 1849-1850.
- Muller, H. & Kaufman, E. L. (2000). Wellness Tourism. *Journal of Vacation Marketing*, 7(1), 5-17.
- Nunes, S. & Tamura, B. M. (2012). Historical review of mineral water, *Surg Cosmet Dermatol*, 252-258.
- Sağlık Bakanlığı (2017). *Sağlık Turizmi*, <http://www.satirk.gov.tr/images/pdf/tyst/07.pdf>
- Sarı, N., Altıntaş, A., Başağaoğlu, İ., Özaydın, Z., Doğan, H., Ülman, Y.I., Dinç, G. & Hot, İ. (2007). *Tıp tarihi ve tıp etiği ders kitabı*, İstanbul: Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları.
- Smith, R.D., Chanda, R., & Tangcharoensathien, V. (2009). Trade in health-related services. *Lancet* 373(9663), 593-601.
- Şenel, Z. O. & Gürel, A. (2012). Humik maddelerin sağlık sektöründe kullanımı, *SAÜ Fen Edebiyat Dergisi*, 2012 (1), 351-361.
- Tez, Z. (2010). *İlaç ve Parfümün Sihirli Dünyası*, İstanbul: Haykitap.
- TÜROFED Turizm (2019). *Turizm İstatistikleri*, <http://www.turob.com/Files/Dosyalar/pdf/turizm-istatistikleri-2019-ilkceyrepdf.pdf>
- Tontuş, H. Ö. (2020). *Türkiye'de Termal Sağlık Turizmi*, <http://www.satirk.gov.tr/images/pdf/tyst/07.pdf>.
- WEF (2019) *Travel & Tourism Competitiveness Index*, http://www3.weforum.org/docs/WEF_TTCR_2019.pdf.
- United Nations (2019). *World Population Prospects 2019: Highlights*, New York: United Nations Publications.

© 2020 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).